

Nr 165.

Av friherre **Fleming**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 248 angående vissa lönefrågor vid armén och marinen m. m.

I kungl. propositionen framhålles, att lönenämnden av vissa skäl funnit *nödvändigt* att för artilleristabsofficerarna i likhet med för generalstabsofficerarna fortfarande möjliggöra ett försteg i lönehänseende framför övriga officerare i motsvarande lönegrader, och häruti instämmer jag till fullo. Vid bestämmandet av storleken av de arvoden, som på grund av nyssnämnda förhållanden borde utgå till artilleristabsofficerarna, har lönenämnden utgått därifrån, att sagda stabsofficerare borde i lönehänseende jämnställas med kaptenen vid generalstaben. För sistnämnda officerare hava avlöningsförhållandena ordnats på det sätt, att i officersavlöningsreglementets 9 § 2 mom. införts föreskrift, att kapten (ryttmästare), som vore eller hade varit anställd vid generalstaben, finge för bestämmande av den löneklass, till vilken han skulle hänföras, utöver vad eljest vore medgivet, tillgodoräkna sig tre tjänsteår. Denna förtur i lönehänseende innebure, att en sådan officer, under förutsättning av placering i Stockholm, erhöle en lön, som, allt efter vederbörandes tjänsteålder, med minst 636 och högst 672 kronor överstege den lön, som han eljest skulle åtnjutit. På grund härav har lönenämnden föreslagit, att arvodesbeloppen för ifrågavarande artilleristabsofficerare lämpligen kunde bestämmas till att i allmänhet utgöra 600 kronor för år räknat, dock att för den artilleristabsofficer, som förordnades till chef för konstruktinsavdelningen, arvodesbeloppet av särskilda skäl skulle utgöra 1,200 kronor.

Vid nyssnämnda beräkning av arvodesbeloppen för artilleristabsofficerarna har emellertid lönenämnden, enligt vad jag skall tillåta mig visa, gjort sig skyldig till ett förbiseende, som, därest lönenämndens förslag skulle följas, komme att för artilleristabsofficerarna i stället medföra en i lönehänseende mycket ogynnsam ställning i förhållande till generalstabsofficerarna.

I fråga om tjänsteålder vid tidpunkten för anställning som artilleristabs- resp. generalstabsofficer torde båda kategorierna stabsofficerare i allmänhet vara jämnställda. En artilleristabsofficer innehar sedermera sin befattning i artilleristaben under i medeltal 5 à 6 år och skulle under denna tid enligt lönenämndens förslag uppbära ett årligt arvode av 600 kronor eller sammanlagt 3,000 à 3,600 kronor. En kapten (ryttmästare), som är eller varit generalstabsofficer, åtnjuter däremot det honom tillerkända försteget i lönehänseende ända till den tidpunkt, då han, därest han icke hade varit generalstabsofficer, skulle komma att åtnjuta avlöning enligt högsta löneklassen i lönegraden för kompaniofficerare, såvida han ej redan dessförinnan befordrats till major. Då den tid, under vilken en generalstabsofficer eller f. d. generalstabsofficer sålunda komme att åtnjuta förtur i lönehänseende, i medeltal uppgår till 9 à 10 år, så inses, att de ekonomiska förmånerna för en generalstabsofficer i förhållande till en icke generalstabsofficer komme att uppgå till sammanlagt c:a 6,000 kronor och detta alldeles oberoende av hur lång tid han tjänstgör som generalstabsofficer. Med anledning härav synes det mig hava varit riktigtare, att lönenämnden hade föreslagit arvodesbeloppen för artilleristabsofficerarna till c:a 1,200 kronor för år räknat.

De av mig nu anförda siffrorna för generalstabsofficerarnas förmåner i lönehänseende gälla emellertid under förutsättning, att en officer utnämnes som kapten vid generalstaben vid samma tidpunkt, som han eljest skulle utnämnts till kapten vid sitt regemente. Nu är emellertid förhållandet i regel så, att löjtnanter redan efter 10 à 11 tjänsteår utnämnas till kaptener vid generalstaben. Vid dylikt fall utgör den omedelbara löneökningen för en generalstabsofficer med placering i Stockholm 1,978 kronor för år räknat (utom dyrtidstillägg). Huru länge sistnämnda stora skillnad i lönehänseende mellan en generalstabsofficer och en med honom ifråga om tjänsteålder jämnställd icke generalstabsofficer komme att kvarstå, är beroende på befordringsförhållandena för den sistnämnde. Inom artilleriet äro befordringsförhållandena för närvarande sådana, att utnämningen till kapten i allmänhet sker först efter 14 à 15 tjänsteår som officer.

Enligt vad jag sålunda visat, komma de för en generalstabsofficer på grund av det honom medgivna försteget i lönehänseende uppkommande ekonomiska förmånerna att *i regel* väsentligt överstiga den av mig tidigare anförda siffran 6,000 kronor. Med anledning av sistnämnda förhållande synes det mig, att icke ens de arvoden, som artilleristabsofficerarna för närvarande uppbära, fullt motsvara den av löne-

nämnden föreslagna jämnställigheten mellan artilleristabs- och generalstabsofficerare av kompaniofficers tjänstegrad.

Lönenämnden har i sitt förslag framhållit, att, därest i samband med den förestående revisionen av försvarsväsendet sådan ändrad organisation av artilleristaben skulle varda beslutad, att denna stab bleve, liksom generalstaben, inrättad såsom särskild kår med därför avsedda ordinarie beställningar, det möjligen kunde tagas i överbägande, om icke den förtur i lönehänseende, som ansåges böra tillkomma innehavarna av dessa beställningar, borde anordnas i huvudsaklig anslutning till, vad i sådant hänseende gällde för beställningshavare vid generalstaben. Med anledning härav och då, enligt vad jag ovan visat, ett årligt artilleristabsofficersarvode av c:a 1,200 kronor torde vara lågt räknat för att ernå jämnställighet mellan generalstabs- och artilleristabsofficerare i lönehänseende, synes det mig, att de nu utgående arvoden vore enligt den uppställda principen riktigare än de i propositionen föreslagna. Då emellertid artilleristabens organisation icke kan i allo jämnställas med generalstabens, torde en uppdelning i olika arvodesgrupper såsom hittills böra ske, och synas mig de arvoden, som utgingo till artilleristabsofficerarna före den sista höjningen vid början av innevarande år, och vilka till sin storlek varit gällande oförändrade allt sedan 1875 års lönereglering, vara även med nu framhållna synpunkter lämpliga. Dessa arvoden voro

ning	kronor 1,500: —
» en var av 3 artilleristabsofficerare	» 1,200: —
» » » » 3 »	» 1,000: —
» en infanteriofficer vid artilleristaben	» 1,000: —
» en var av 2 artilleristabsofficerare	» 750: —

och man torde våga påstå, att de i sin mån bidragit till, att artilleriofficerare valt den tekniska utbildningsvägen genom artilleri- och ingenjörhögskolans högre kurs i stället för den genom krigshögskolan. Därest arvoden nu skulle nedsättas, är fara värt, att de dugligaste officerarna inom artillerivapnet i allt för stor utsträckning komme att välja krigshögskolevägen för att därigenom vinna större möjlighet att genom inträde i generalstaben komma i åtnjutande av de därmed förenade större ekonomiska fördelarna och beföringsmöjligheterna. Härigenom skulle en fullgod rekrytering av artilleristaben i hög grad försvåras, och den för artillerivapnet, särskilt i vår tid så nödvändiga tillgången på tekniskt utbildade, dugande officerare äventyras.

Jag vill i detta sammanhang icke ingå på frågan om chefens för artilleristaben lön och tjänsteställning, vilka jag icke anser vara lämp-

ligt avvägda, och vilken fråga torde komma upp i annat sammanhang, utan nu endast hålla mig till de ovan berörda arvoden.

På grund av det ovan sagda får jag alltså hemställa:

att riksdagen ville besluta, att de i bil. nr 3 till ifrågakvarande proposition »Stat för artilleristaben» föreslagna arvoden under rubrik »övrig personal» skola utgå med följande årliga belopp:

artilleristabsofficer, chef för konstruktionsavdelningen	kronor	1,500: —
en var av 3 artilleristabsofficerare ...	»	1,200: —
» » » 3 » ...	»	1,000: —
en infanteriofficer vid artilleristaben	»	1,000: —
» var av två artilleristabsofficerare	»	750: —

Stockholm den 5 maj 1922.

Herman Fleming.
